

**Godin Akam Inigha Izir
Gumazim
Amosin Akinafarim
O
Amos
Akar faragha zuim**

Akam inigha izir gumazim Amos, a gumazir akam inigha izir igharazir Godin Akinafarimin aven itir akinafaribar itiba, a ti men faragha oto. Amos a Judan kantrin aven itir nguibar dozir mamın gumazim, egha a faragha sipsipbagh eghuva dar garir gumazim. Ezi God uan gumazamizir Israelin kantrin aven notin amadaghan itiba bagha, uan akam me mikınasa anemisefe. Dughiar kamın, Israelia deravira ikia, egha osımtızir ekiataba bativizir puvati.

Ezi Israelia ghaze, me deravira iti, ezi Amos me migia ghaze, Me Godin damazimin derazir puvati. Gumazamizir onganarazibagh amua men tongin itiba me deragha men gara me gamir puvati. Egha uan namakaba arazir aghuibar me gamir puvati. Ezi Amos akar bar gavgavim men nighniziba ko araziba akırasa me ganıngi. A ghaze, me uan navibagh iraghan koghti God bar ivezir kuram me danıngam. Ezi Israelian gumazir ekiaba kamaghın a baregha, uam anemadaghti a Judan kantrin mangasa migei.

Ezi Amos gumazamizibav gia ghaze, Me kamaghın nighnighan marki suam, God me amir araziba mighigha dagh nighnizir pu. Bar puvati. Men

nighnizir kaba kamaghin men akagha ghaze, Me bar Godin saghon iti. Me bar deravira kamaghin fogh suam, God a men Ikiavira Itir God, egha biziba bar dar amuamin gavgavim iti. Egha a uaghan ivezir kuram me daningamin gavgavim iti.

Israelia osimtizir dafam itima, Amos Godin akam me mikiri

(Sapta 1:1--5:3)

God akam isa Amos ganingi

¹ Ki Amos, ki Tekoan nguibar ekiamin gumazim, egha ki sipsipbar garir gumazim. Ki irebamın min garir bizimın garima, God akar kam na ganingi. Dughiar kamın, Usia Judan kantrin atrivimın itima, Joasin otarim Jeroboam, Israelin kantrin atrivimın iti. Ki bizir kam irebamın min an ganigha givazi, azenir pumuning givazima, mikimkizim oto.

Ikiavira Itir God ivezir kuram isi gumazamiz-ibar aningamin gavgavim iti

(Amos 5:8-9; 9:5-6)

² Amos kamaghin migei:

“Ikiavira Itir God, Jerusalemın nguibar ekiamın Saionın Mighsiamın iti.

Egha an azenan iza pamtemın dia dagarvasi.
Ezi grazir aghuariba ko, Karmelin
Mighsiamın orazimın itir terafariba
bar misingi.”

Ikiavira Itir God, Sirian kantrin gumamaziziba araziba tuisisi

³ Amos kamaghin miği:

“Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,

Sirian kantrin aven itir nguibar ekiam Damaskus,
an gumamaziziba arazir kurabagh amua
ghuavira iti.

Me Gileatin Distriğhin itir gumamaziziba bar
me dikabiragha me abini.

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira
me bagha bar ekefe,
ezi ki izezir kuram me daningam.

⁴ Kamaghin amizi, ki avim isi Atrivim Hasaelin
dipenim mikinighti,
avim Atrivim Benhadatin nguibar ekiar gav-
gaviba bar dar isigham.

Nguibar kaba, divazir bar gavgaviba da
avinizi da gavgavigha iti.

⁵ Ki nguibar ekiar kam Damaskus, an ainin
tiar akabar divazir gavgaviba bar ada
akararigham.

Eğh ki Avenin Danganir Zarimin itir gumaza-
miziba batuegh,

uaghan Beteden kantrin atrivim
batuegham.*

Eghti kantri Sirian itir gumamaziziba mangi
aruem anadi naghin itir nguazim Kirin, aven
kalabusin min ikiam.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin
mikeme!”

*God Gasan nguibar ekiamin gumamazizibar
araziba tuisisi*

⁶ “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam
ia ganiga ghaze,

Filistian kantrin aven itir nguibar ekiam Gasa,
an gumamaziziba arazir kurabagh amua
ghuavira iti.

Me ikizir mabar gumamaziziba inigha
ghua Idomin kantrin kalabusin min me ati.
Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira
me bagha bar ekefe,
ezi ki ivezir kuram me daningam.

⁷ Kamaghin amizi, ki avim isi
Gasan nguibar ekiamin itir divazim
mikinighti,
avim an dipenir gavgaviba bar dar
isigham.

---

* **1:5:** Avenin Danganir Zarim ko Beteden kantri, aning Damaskusin nguibar ekiamin boroghin iti. Egha Hibrun akam, ziar kam Avenin Danganir Zarim akar kamin mirara ghu, “Arazir Kurabar Danganir Zarim.” Ezi ziam Beteden an akar kamin min iti, “Bar Akongezir Nguibam.” Egha ziar kamning, gumamazizir God asighasighamibar araziba akakasi. **1:6:** Aisaia 14:29-31; Jeremaia 47:1-7; Esekiel 25:15-17; Joel 3:4-8; Sefanaia 2:4-7; Sekaraia 9:5-7

⁸ Egh ki Asdotin nguibamin itir gumamaziziba bar
 me batuegh,
 uaghan Askelonin atrivim batuegham.
 Egh uan gavgavimin Ekronin nguibar ekiam
 gasighsigh,
 Filistian ikiavira itir varazira, ki me
 misueghti, me arimighiregham.
 Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin
 mikeme!”

*God Tairin nguibar ekiamin gumamazizibar
 araziba tuisisi*

⁹ “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam
 ia ganiga ghaze,
 Tairin nguibar ekiamin gumamaziziba, arazir
 kurabagh amua ghuavira iti.
 Me ikizir mabar gumamaziziba bar me isa
 Idomin kantrin me amadazi,
 Idomia me isa kalabusin min me ati.
 Me fomira ikizir kaba ko deragh dapiasa akam
 akiri,
 ezi puvati, me datirighin uan akar dikirizim
 abiki.
 Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira
 me bagha bar ekefe,
 ezi ki ivezir kuram me daningam.
¹⁰ Ki avim isi Tairin divazim mikinighiva,
 an aven itir dipenir gavgaviba bar dar
 apongegham.”

*God Idomin kantrin gumamazizibar araziba
 tuisisi*

11 “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam
 ia ganiga ghaze,
 Idomin kantrin aven itir darasi,
 arazir kurabagh amua ghuavira iti.
 Me uan adarazira Israelia, men agintigha,
 men marazi† midorozir sababar me misozi
 me ariagherima,
 me tong men apangkuvir pu.

Bar puvati.

Men aningagharir arazir kam men tongin
 ikiavira iti.
 Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira
 me bagha bar ekefe,
 ezi ki ivezir kuram me daningam.

12 Kamaghin amizi, ki Temanin Distrighin avim
 akunighti a magiram.
 Eghti ki Bosran nguibar ekiamin itir dipenir
 gavgavibar apongti da isiam.”

*God Amonin kantrin gumazamizibar araziba
 tuisisi*

13 “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam
 ia ganiga ghaze,
 Amonian kantrin gumazamiziba, arazir
 kurabagh amua ghuavira iti.
 Me ua nguazitaba iniasa misosi,
 egha Gileatin Distrighin itir amizir nav-
 iba adaiba, me men naviba abizi da
 biaghiri.

1:11: Aisaia 34:5-17; 63:1-6; Jeremaia 49:7-22; Esekiel 25:12-14;
 35:1-15; Obadia 1:1-14; Malakai 1:2-5 † **1:11:** Israelia, me
 Jekopin ovavir boriba, ezi Idomia me Jekopin avebam Ison ovavir
 boriba. Ni Jenesis 36:1-8in ganigh. **1:13:** Jeremaia 49:1-6;
 Esekiel 21:28-32; 25:1-7; Sefanaia 2:8-11

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira
me bagha bar ekefe,
ezi ki ivezir kuram me daningam.

¹⁴ Kamaghin amizi, ki avim isi Raban nguibar
ekiamin divazibav kinighti,
men dipenir ekiaba bar isigham.

Eghti midorozir gumaziba misoghiva pamtemin
dagarvagh dimam,
eghti midorozim bar gavgavigham, mati
aminir ekiam dughiar kuramin oto.

¹⁵ Eghti Amonin atrivim uan midorozir gumaziba
ko me mangi
kantrin igharazimin kalabusin min ikiam.
Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin
mikeme!”

2

*Ikiavira Itir God, Moapin kantrin gumazamiz-
ibar araziba tuisisi*

¹ “Ia oragh!

Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga
ghaze,

Moapia arazir kurabagh amua ghuavira iti.

Me Idomin kantrin atrivim inigha a misoghezi
an areme.

Ezi me gin uam an aghariba inigha avimin da tuez
da isigha arinimin min oto.

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira
Moapia bagha bar ekefe,
ezi ki ivezir kuram me daningam.

2:1: Aisaia 15:1--16:14; Aisaia 25:10-12; Jeremaia 48:1-47; Esekiel
25:8-11; Sefanaia 2:8-11

- 2 Kamaghin amizi, ki avim isi Moapin kantrin anekunighti,
 Keriotin nguibamin dipenir gavgaviba bar isigham.
 Eghti midorozir bar ekiam otoghti,
 midorozir gumaziba pamten dimiva sighbagh iviam.
 Eghti Moapia midorozir kamın tongin arımighiregham.
- 3 Eghti ki Moapin atrivim ko an ingangarir gumaziba bar me misueghti,
 me arımighiregham.
 Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme!”

Ikiavira Itir God, Judabar araziba tuisisi

- 4 “Ia oragh!
 Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,
 Judaba arazir kurabagh amua ghuavira iti.
 Me nan Araziba batogha, arazir ki ifongezibar gin zuir puvati.
 Egha me uan inazir afeziaba faragha gin ghuezir aser ifavariba,
 uaghan dar gin zui.
 Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me bagha bar ekefe,
 eghti ki ivezir kuram me daningam.
- 5 Kamaghin amizi, ki avim isi Judan nguibabav kinighti,
 Jerusalemın dipenir gavgaviba bar isigham.”

Ikiavira Itir God, Israelian araziba tuisisi

- 6 “Ia oragh!

Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga
 ghaze,
 Israelia arazir kurabagh amua ghuavira iti.
 Israelia uan namakabar amamangatizi,
 me pura men biziba inigha, ua da ikar-
 vaghan iburaghuburaki.
 Ezi Israelia pura uan bizir namakabagh
 aningizibagh nighnigha,
 gumazir kaba biziba amadi moghin me
 amadi, ezi gumazir ekiaba me givese.
 Ezi me pura gumazir ekiar kabar ingan-
 garir gumazir kinibar ikiam.
 Ezi Israelia gumazir ekiar kaba da dagiaba inigha,
 gumazir pura men bizir me da inizar biziba
 ikarvasi.
 Gumazir men biziba pura da iniziba, mevzika, me
 osimtiziba puvati,
 ezi bizir me Israelia da pura iniziba dar
 ivezim ekevezir puvati.
 Dar ivezimin dibobonim, dagarir asuamning
 givezamin dagiabar ko magh ghue.
 Egha Israelia tong men apangkuvir puvati.
 Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira
 me bagha bar ekefe.
 Eghti ki ivezir kuram me daningam.
⁷ Me gumazir gavgaviba puvatiziba dikabira,
 onganarazibagh amir gumazamiziba batosi.
 Egha afeziar maba uan otariba ko me amizir
 vavira ko akua arazir kurabar a gami.
 Me kamaghin amua nan ziar aghuim
 gasighasisi.
⁸ Danganir me Godin ziam feba,

me pura namakaba da inizir iniba ghuara
dagh isin akui.

Inir kaba kamaghin akagha ghaze,
gumazir pura dagiaba inizir kaba, me ua da
ikarvaghám.

Egha me inir kaba ua me ganidir puvati.*

Egha me uan namakar men biziba iniziba isa kot
garigha

wainin dipabagh ivezasa me da dagiaba isi.

Egha me Godin Dipenimin aven wainin
dipar kaba api.

⁹“Israelia nan gumazamiziba, ki ia bangin Amoria
gasighasiki.

Gumazir kaba temer sidabar min ruarigha,
egha okin temebar min gavgafi.

Ezi Amoria ki bar moghira me
gasighasiki.

¹⁰ Ki Isipin nguazimin aven ia inigha azenan ize.

Egha ia inigha Amorian nguazimin ia
arighasa,

40plan azenibar gumazamiziba puvatizir
danganimin

ki ian faragha ghua ian akua ize.

¹¹⁻¹² Ki ian otarir maba, akam inigha izir gumaz-
ibar min me amisefe.

Ezi me nan akam akunan aghuagha men
anogoroke.

---

* **2:8:** Ni Ua Me Ini 22:26-27in itir Arazibar gan.   **2:9:** Godin
Araziba 3:8-11

Egha ki ian gumazir igiar maba, Nasan gumazibar
 min otivigh nan ingangarim damuasa me
 amisefe.†

Ezi ia me gakaghonezi me wainin dipaba ame.

Israelia ia fo, kar bar guizbangira!

Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa!

13 “Ia oragh!

Ki datirighin ia dikabiraghti ia magiregham.

Osimtizir ia iniamim

mati gumazim bizir osimtizim ateri an
 akiragharim a gami moghin,
 ia mizazir ekiam baragham.

14 Gumazir puvira ivemariba, me ari mangi mon-
 gan iburagham.

Gumazir gavgaviba, me ua gavgaviba pu-
 vatigham.

Midorozir gumaziba deragh ikisi uarir
 akurvaghsi damuva avegham.

15 Gumazir barir pibar misoziba,

me tuivigh gavgavigh misoghiva avegham.

Gumazir puvira ivemariba,

me deragh ikisi uarir akurvaghsi ivemaran
 iburagham.

Eghti gumazir hoziabagh apiagha misoziba

me uaghan ari mangan iburagham.

Men apaniba me misoghti me bar
 moghiram arimighiregham.

---

† 2:11-12: Gumazir ziar kam, “Nasa,” itiba, me uari uari isa God ganiga egha wainin dipaba ko dipar onganibar anogoroke, egha uaghan arazir igharazir mabagh ami. Ni Diboboniba 6:1-8in gan.

¹⁶ Dughiar kamın, midorozir gumazir atiatir puvatigha misoziba,
 me bar moghıra uan midorozir biziba ategh puram ari mangegham.
 Ki Ikiavıra Itir God, ki kamaghın mikemegha gifa!”

3

¹ O Israelin gumazamiziba, ia oragh! Ikiavıra Itir God Isipın kantrin aven ia inigha azenan ize, ia bar moghıra deragh an akar a ia gasim baragh.
² A kamaghın miği:

“Ikizir avırıba nguazir kamın iti.
 Ezi ki men tongın iarara inabazi,
 ia nan gumazamizibara iti, ezi ki bar deravıra ia geghufi.
 Kamaghın amizi, ki ian ganti, ia arazir kurabar amuti,
 ki bar ada ikarvagh ivezir kuram isi ia danıngam.”

God akam anıngıhtı, akam inıgha izir gumazim anekunam

³ Gumazir pumuning uaning ko darusi,
 faragh akam akırıghan kogh,
 mamaghın uaning inıgh daruam? Puvatıgham.

⁴ Laion asızitam ruarımın a inıghan kogh,
 manmaghsu dazeram?
 Eghtı laionın igiam dagıar torımın iki asızitam ameghan kogh,
 manmaghsu dımıva arangam? Puvatıgham.

- 5 Eghti ivetam, asizir otevir kuarazibagh ifaramim
 an ikian koghti,
 kuaraziba manmaghin puram an aven
 mangam?
 Eghti asizitam azuazimin aven mangigham
 koghti,
 azuazim manmaghsu pura irigham. Bar pu-
 vatigham.
- 6 Eghti midorozim nguibatamin aven otivsi,
 gumazamiziba fofoghsi me sigham giviam.
 Ezi ia manmaghin nighnisi, gumazamiz-
 iba atiatingam, o?
 Ezi kamaghira, nguibar ekiatam asighasizim a
 batogham.
 Ezi ia manmaghin nighnisi, Ikiavira Itir God ti
 asighasizir kam amadaz, o?
- 7 Bar guizbangira, Ikiavira Itir Godin Ekiam
 damuasava amir biziba,
 a faragh uan ingangarir gumazibav
 kemegham,
 kar an akam inigha izir gumaziba,
 egh gin a mikemezi moghira dar amuam.
- 8 Gumazim laion baraghti, a pamten dazerti, a ti
 atiatingam, o?
 Eghti Ikiavira Itir Godin Ekiam uan akam gu-
 mazitam danighti, an anekunan kogham o?
 Puvati, an an gun mikimam.

Amos ghaze, Samaritan nguibam ikuvigham

- 9 Ia mangi, gumazir Asdotin nguibar ekiamin
 dipenir gavgavibar itiba, ko Isipin kantrin
 dipenir gavgavibar itiba,
 men diagh, akar kamın gun me mikemegh,

“Ia bar mangi Samarian mighsiabar uari akuvagh
 iki,
 egh Samarian gumazamizibar gan, me bar
 onganigha atiatim uarira uarigh anidi.
 Egh men igharaz darazi dikabirir arazir
 kurar me amiba ia dar ganigh.”

10 Ikiavira Itir God kamaghin migei,
 “Samaritan gumazamiziba okimakiar arazim ko
 midorozir arazim gamua,
 pura bizir aviriba isa
 ghua uan dipenir gavgavibagh arizi, da
 bar izefe.
 Me guizbangin arazir aghuibar amuan fofoz-
 iba bar puvati.”

11 Ezi Ikiavira Itir Godin Ekiam kamaghin migia
 ghaze,
 “Apanitaba izi men kantri ekiarugh an aven daru,
 egh men nguibar ekiamin divazir gavgaviba
 akarigh,
 men bizir aghuir men dipenir gavgavibar
 itiba iniam.”

12 Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin migei,
 “Laion sipsipin tam misuegh anemeghti, sipsip-
 bagh eghuvir gumazim uam a inisi,
 mangi ganti, an midiarir muziaribara ikiam,
 mati an suer agharimning ko kuarir nam.
 Eghti arazir kamra, God Samarian itir gumaza-
 mizibar amuam.
 Samaria, a Israelin kantrin aven itir nguibar
 ekiam.

Gumazamizir kaba deragha apiagha bar akongegha iti, me datirighin bar ikuvigham.

Men tongin itir ikizir bar muziarim deragh ikivira ikiam,
 mati nguibar ekiamin itir bizir aghuiba bar ikuvizi,
 dakozir suemin otevimra irigh mamaghira ikiam.”

¹³ Ikiavira Itir Godin Ekiam, a Godin Gavgaviba Bar Itim, a kamaghin migei:

“Ni deragh kuarimning atigh oregh,
 Jekopin ovavir boriba ikiangsizir akar kam me daningigh:

¹⁴ Dughiar ki Israelian arazir kuraba ikarvaghamin,
 ki Betelin nguibar ekiamin ofa gamir dakozibagh asighasigh,
 egh ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba,
 ki bar da apirarighti da nguazim giregham.*

¹⁵ Egh ki dipenir aghuir gumaziba dughiar orangtiziba bagha ingarizibagh asighasigh,
 dipenir aghuir me aruem garir dughiamin avughsi ikiamibagh asighasigham.

Egh dipenir me elefanin ataribar kurkeziba,
 ki bar da apirarighti da minezir kinibar otivigham.

3:14: 2 Atriviba 23:15 * **3:14:** Israelia bulmakaun kombar min bizibagh ingara egha da isa uan ofabagh amir dakozibar mikebabagh arisi. Ni Ua Me Ini 27:2in gan.

Eghti dipenir ekiaba bar moghira ikuvigham.
 Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin
 mikemegha gifa!”

4

¹ Ia Samarian amiziba, ia akar kam baragh:

Ia mati bulmakaun aghuibar min grazir avirim
 apava ian mikarziba bar dera.

Gumamazir gavgaviba puvatiziba,
 ia bar pazavira me gami.

Egha ia osimtiziba isa onganarazibagh amir gu-
 mazamizibagh aniga,
 tong men apangkuvir puvati.

Egha ia uaghan uan pabar dia
 uari bagh wainin dipaba inigh izasa me migia
 ghaze,

“Ia wainin dipar aviriba inigh iziti,
 e dar ami onganam.”

² Ikiavira Itir Godin Ekiam, a Godin bar zuezim,
 a uan ziar zuruzim akagha, akam akirigha
 givagha ghaze,

“Bar guizbangira, dughiatam iziti,
 apaniba akezim in ian guigh ia mikirivagh
 mangegham.

Ia bar moghira,
 mati gumazim dipamin akezim in osiribar
 guava azenan izi moghin,
 me akezibar ian guigh danganir
 igharazim in mangam.

³ Apaniba ia inigh nguibar ekiam in divazim
 akaraghirezi naghin

mangî azenan otogham,
 egh ia isi Harmonin danganir bizir
 kuraba akurimin, ia akunighti, ia
 magiregham.*

Kî Ikiavîra Itir God, kî kamaghin mikemegha
 gîfa.”

*God ivezir kuram Israelia ganîngizi, me uan nav-
 ibagh irazir puvati*

⁴ Ikiavîra Itir God, a God, a kamaghin miġia
 ghaze:

“Ia Israelia, ia dikavigh mangî
 Betelin nguibar ekiamin arazir kurabar
 amuva nan akam batogh.

Egh ia Gilgalin nguibar ekiamin mangî
 akirim ragh na gasi mamaghira iki.

Ia mîzarazibar zurara ofa damusi asîziba inîgh izi.

Egh dughiar mîkezimin, ia uan azenibar
 dagheba ko, biziba tuiragh pozir 10pla
 mikinigh,

egh ia pozitam isi na danîngam.

Kî Ikiavîra Itir God, kî kamaghin mikeme.

⁵ Aria, ia pura mangî na minabaghsi,
 bretin ia tueziba inigh, na bagh ofa damu.

Egh ia uan ifongiamin ġin mangî bizir aviriba
 inigh izi nan ofa damuva,

tuavir kamîn gumazamizibar damazimin
 uarira uan ziaba fi.

---

* **4:3:** Hibrun akam vezin kam deragha migeir puvati. Egha uaghan, e fozir puvati, Harmonin nguibam a bar managhira iti, egha a nguibar manmaghira gara iti.

Ki fo, ia Israelia, ia arazir kabar amuasa bar ifonge.

Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin mikeme.”

6 “Kirara, ki mitiriar ekiam gamizi, a ian nguibaba bar da batozi,
dagheba puvati.

Ezi ia tong uan navibagh irazir pu.

Bar puvati.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

7 “Dughiar kamın, ian azenibar dagheba tighar aghungamin iakinir 3pla ikiavira iti,
ezi ki amozimin anogoroke.

Ki amozim gamizi, a nguibar mabar ize,
egha nguibar mabar puvati.

Ki amozim gamizi, an azenir mabagh ize,
ezi azenir maba amoziba puvatigha bar misingi.

8 Ezi nguibar mabar gumazamiziba dipam bagha aremeghasava amua,
nguibar igharazibar ghua dipam burigha arui.

Ezi dipam bar men oteveghavira iti.

Ki bizir kabagh amizi, ia tong uan navibagh iraghasa nighnizir pu.

Bar puvati.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

9 “Ki aminir bar puvira feir mam ko, arimariar kurar mam amadazi,

aning iza ian azenibagh asighasiki.
 Ezi odeziba iza ian dagher azeniba ko, wainin
 azeniba ko, fighin temeba ko, olivin
 temeba,
 da apa bar ada agifa.
 Ki bizir kabagh ami, ezi ia tong uan navibagh
 iraghasa nighnizir pu.
 Bar puvati.
 Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin
 mikeme.”

10 “Ki faragha Isipia bagha arimariar mam
 amadazi moghin,
 ki datirighin ian marazigh asighasighasa
 arimariar mam ia bagh anemada.
 Midorozir dughiamin, ki apanibar amamangatizi,
 me ian gumazir igiabav soghezi me ariaghire.
 Ki ian apanibar amamangatizi, me ian
 hoziaba okeme.
 Gumazir ariaghirezibar kuaba, ki dagh amizi,
 dar mughuriar kuraba ian fetoribar aven zui.
 Ki bizir kabagh amizi, ia tong uan navibagh
 iraghasa nighnizir pu.
 Bar puvati.
 Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin
 mikeme.”

11-12 “Ian marasi, ki Sodom ko Gomoran
 nguibamning gasighasighizi moghin,
 ki me gasighasiki.
 Ezi ia ikiavira iti darasi, mati dazir otevim avim
 gasaraghav ikia isima,
 gumazir mam a gekuizima, a isizir puvati.

Ki bizir kabagh amizi, ia tong uan navibagh
iraghasa nighnizir pu.

Bar puvati.

Kamaghin amizi, Israelia, ki mizazim ia
gasam.

Ki kamaghin damighti,
ia fogh uan Godin kotiamin tuivsi uari
akirmigh ikiam.

Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.”

*Ikiavira Itir God, biziba bar dar amuamin gav-
gaviba iti*

(Amos 5:8-9; 9:5-6)

¹³ Ia oragh!

Godin mighsiabar ingarizim, an aminibagh
amima,

da otiva ivai.

Egha a uan nighniziba isa
gumazamizibar akakazima, me dagh fo.

Anarira aminirbirim damighti
an angazangarim otoghamin gavgavim iti.

A mighsiabagh isin arua
nguazir kamin danganiba bar dagh ativagha
dar gari.

An ziam, Ikiavira Itir God,
a Godin Gavgaviba Bar Itim.

5

Amos azirakar ighiaba Israelia bagha da bange

¹ O Israelia, ia oragh! Ia mati gumazim aremezi
moghin iti. Kamaghin amizi, ki azirakar ighiar
mam ia bagh a bangiti, ia a baragham. ² Azirakar
kam kamaghin ghu:

“Kantri Israel mati amizir igiar kam,
 a irigha givagha, ua dikavan kogham.
 A datirighin uan nguazim girighav iti,
 ezi an akurvagh, uam a famin gumaziba pu-
 vati.”

³ Ikiavira Itir Godin Ekiam, a kamaghin migei:
 “Israelin kantrin aven an nguibar mam 1,000plan
 midorozir gumaziba midorozim bagha me
 amadazi,
 100plan midorozir gumazibara uamategha
 ize.
 Ezi nguibar igharazir mam 100plan midorozir gu-
 maziba amadazi,
 midorozir gumazir 10plara uamategha ize.”

**Ikiavira Itir Godin biziba bar
 dagh ativazim, a Israelian araziba
 akirasa**

(Sapta 5:4-15)

*Israelia ua navibagh iragh God bagh izi, egh
 ikirimirir angamira itim iniam*

⁴ Egha Ikiavira Itir God, kamaghin Israelia
 migei:

“Ia ua izi na baghvira iki,
 egh dabirabir aghuim iniam.

⁵ Egh Ia Berseban nguibamin mangi
 nan ziam fan marki.

Ia Betelin nguibamin mangi, tong na burian
 marki,

Betelin nguibam bar moghira ikuvigham.

Ia Gilgalin nguibamin mangi nan ziam fan marki,

Gilgalin gumazamiziba mangi kantrin
igharazimin kalabuziabar min ikiam.

⁶ “Ia uamategh izi Ikiavira Itir God baghvira iki,
egh dabirabir aghuim iniam.
Puvatightima, a ian atariva avir mizariamın min
isi izighiri,
ia Josepin ovavir boriba bar ian isigham.
Avir kamra Betelin nguibam bar an isigham.
Eghti avir mizariar isir kam amungamin gu-
maziba puvatigham.”

*Gumazir arazir kurabagh amiba me bar iku-
vigham*

⁷ Iavzika, ia gumazir kotiabagh ifariba ko gu-
mazir arazir aghuiba dikabiriba, ia bar iku-
vigham!

*Ikiavira Itir God, biziba bar dar ingaramin gav-
gavim ikia, egha uaghan ivezir kuram gumazamiz-
ibar aningamin gavgavim iti*

(Amos 1:2; 4:13; 9:5-6)

⁸⁻⁹ God mikovezir kamning Guezam ko, Iavibamin
ingarigha,
egha uaghan mikovezir pin ikia angazan-
garim anidiba sara ingari.
A mitarmer bar pizim girazi, angazangarim oto.
Egha angazangarim girazi mitatem oto.
Egha ongarimin deima, a izima,
an a isa nguazim ginge.
A gumazir gavgaviba ko men dipenir gavgaviba
sarama asighasisi.
God bar bizir kabagh ami,

ezi an ziam, Ikiavira Itir God.

Amos Israelia amir arazibar gun me miği

10 Gumazir aghuiba, kotiamın otiva guizbangira miği,

egha gumazir arazir kurabagh amibar atari,
ezi ia gumazir aghuir kabar aghua.

11 Ia onganarazibagh amir gumazamiziba dikabira
men biziba pura dagh ekuava, men dagheba okei.

Ia dagiar gavgavibar dipenir aghuibar ingari,
egh ia dipenir katamın ikeghan kogham.

Ia wainın azenir aghuiba opari,
egh ia azenir kabar wainın dipatabar ameghan kogham.

12 Ia amir arazir kuraba, ki bar dagh fo.

Ki fo ia osimtızir bar aviribagh ami.

Ia gumazamizir aghuiba paza me gami.

Gumazir kuraba ia apezepera moga dagiaba
ia ganidima, ia dagiaba isa,
gumazir onganarazibagh amibar,
kotiabar me gifara me abiri.

13 Gumazamiziba arazir kurar kabar amuam,
eghti ia gumazamizir fofozir aghuiba itiba,
ia akabar kumigh bizitamın me mikıman marki.

Bar guizbangira, kar arazir kuraba otivir
dughiamra.

Ia arazir aghuimın girara mangiti, God ia ko ikiam

14 Ia arazir aghuibara damu, arazir kurabar amuan marki.

Egh kamaghin, ia ikirimirir angamira itim inigh,

ian ikirimirim deragham.

Ia kamaghin migia ghaze,

Ikiavira Itir God,

a Godin Gavgaviba Bar Itim, a ia ko iti.

Ezi ia arazir aghuir kabar amuti,

God guizbangira ia ko ikiam.

15 Ia arazir kuraba ategh,

arazir aghuibara ifongegh dar gin mangi.

Ia kotiamin tugh guizbangira mikim.

Ia kamaghin damuti,

Ikiavira Itir God, a Godin Gavgaviba Bar Itim,

ia Josepin ovavir borir ikiavira itir

varazira, a ti ian apangkuvam.

Ikiavira Itir God ivezir kuram Israelia daningam

(Sapta 5:16--9:15)

Israelia uan arazir kurabagh nighnigh aziam

16-17 Ia arazir kurar kabagh ami, kamaghin nan Ikiavira Itir Godin Ekiam, a Godin Gavgaviba Bar Itim, a kamaghin migia ghaze:

“Ki ian tongin izi ivezir kuram isi bar ia daningam.

Eghti ia nguibar ekiamin aven itir tuaviba ko biziba amadir danganibar pamten azi suam,

‘Evezika! Evezika!’

Eghti ia gumazir azenibar ingaribar diaghti,

me uaghan aziam.
 Eghti gumazamizir gumazir aremeziba bagha
 azia foziba,
 me uaghan izi ian akuragh aziam.
 Eghti gumazamizir wainin azenimin aven itiba,
 me uaghan izi ian akuragh azirakabar
 amuam.
 Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.”

*Godin ziam fer arazibara, Israelian akuraghan
 kogham*

¹⁸ Ia bar moghira kamaghin ifonge,
 Ikiavira Itir God Izamin Dughiar Ekiam,*
 a bar zuamirama otogham.
 Iavzika!
 Ia bizir aghuir manamra dughiar kamın an
 ganti an otivam?
 Ia ti ghaze, dughiar kamın aminim ti ian tiragham.
 Bar puvati.
 Aminir birim a iki kamaghira ikiam.
¹⁹ Dughiar kam kamaghin otivam,
 mati gumazim laionin ara ghua bea batozi,
 bea a misuegha aneme.
 Dughiar kam uaghan kamaghin otogham,
 mati gumazir mam uan dipenimin aven ghua
 dipenir birimin suirazi,
 kuruzim birimin ikiava a givi.
²⁰ Ikiavira Itir God Izamin Dughiar Ekiamin,
 aminim bar mitategham.
 Eghti angazangarim an ikian kogham.
 Bar puvatigham.

* **5:18:** Ni Joel 1:15--2:11in gan.

- 21 Ikiavira Itir God kamaghin miġia ghaze,
 “Ian isar ekiabar dughiaba, ki bar dar aghua,
 Guizbangira, ki bar dagh ifongezir puvati.
 Ia nan ziam fer dughiar ekiaba,
 da nan atinimin kurigha mughasi.
- 22 Ian ofan bar isia miġhiriziba ko,
 ofa damuasa inigha izir witba,
 ki bar tam inighan kogham.
 Ia bulmakaun aghuir mikarziba sara itiba, inigh
 izi gumazamiziba na ko navir vamiran iki-
 asava amir ofabar amuti,
 ki ofan kabar ganighan kogham.
 Bar puvatigham.
- 23 Ia ua ighabar amuan marki.
 Ia ua gitaba ko buabav soghan marki, da nan
 kuarir torimin pura niġinir kinim gami.
 Ezi ki da baraghan aghua.
- 24 Ki kamaghin ifonge, ia guizin arazibara damu,
 eghti arazir aghuiba zurara iki
 mati faner ekiar mam zurara,
 emira ivemara uaghira datir puvati.
- 25 “O Israelia,
 ki 40plan azenibar ian akua, gumazamiziba
 puvatizir danganimin iza,
 ofan kamagh garitam ua bagh a damuasa
 ian azarazir puvati.
- 26-27 Ezi ia datirighin na ategha
 giavagha uari bagh aser pumuningin marvir
 guamningin ingari.

Marvir guar mam, ia atrivimîn ziam Sakut a
 gatigha,
 marvir guar igharazim, ia mikovezimîn ziam
 Kaiwan a gati.†
 Kamaghîn amizi, kî Damaskusîn vongîn
 amadaghan itir kantrin mamîn kalabusîn
 mîn ikisi ia amadaghti,
 ia ti marvir guar kamning inigh aning sara
 mangam.
 Kî Ikiavîra Itir God, kî kamaghîn miġei.
 Nan ziamra kara, Godîn Gavgaviba Bar Itim.”

6

*Israelian gavgavimra men akurvaghti, me de-
 ravîra ikian kogham*

¹ Egha God ghaze:

Iavzika, ia Saionîn nguibamîn gumazamizir de-
 ravîra itiba,
 ko ia Samarian nguibamîn itir gumazamiz-
 iba, Iavzika, ia kamaghîn niġniġha ghaze,
 bizitam e gasiġhasighan kogham.

Iavzika!

Ia Israelin kantrin faragha zuir gumazir da-
 paniba, ia ghaze, e ziar ekiaba ikia, egha
 kantrin igharaziba bar me gafira.

Ezi gumazamiziba akurvazim bagha ia bagha
 izi.

Iavzika, ia bar moghîra ikuvigham!

² Ia mangî Kalnen nguibar ekiamîn ganighîva,
 egh gîn mangî Hamatîn nguibar bar ekiamîn
 ganighîva,

---

† 5:26-27: Hibrun akam vezin kam deragha miġeir puvati.

egh ua mangi Filistian kantrin aven itir
nguibam Getin ganigh, kar kantrin gav-
gaviba.

Ia men gan nighnigh, ian gavgaviba men gavgav-
ibagh afirazir puvati.

Men nguaziba ti, guan nguazim gafirazir pu-
vati.*

³ Ia ghaze, dughiar kurar kam ti ia bativan
kogham.

Iavzika, ia uari, ian arazir kurar ia amiba,
dughiar kurar kam inigha bar roghira
ize.

⁴ Ia gumazir dagiar aviriba ikia, dakozir bar
aghuibagh irav ikia, bulmakau ko, sipsipin
asizir aghuiba apiba,

Iavzika, ia uari bagh deravira gan.
Dughiar kuram ia batogham!

⁵ Ia Devit ami moghin, ighiar igiaba osira,
da bangasa gitabav sosi.

⁶ Ia itarir ekiaba itir wainin dipaba apa mam-
aghira ikia, egha tong avughsir puvati.

Egha ia borer bar aghuiba isa uan
mikarzipagh azui.

Egha ia Josepin ovavir boriba ikuvighamin bizir
kam,

ia an kuarkuva a ginighnizir puvati.

⁷ Kamaghin amizi, iarara faragh mangi kantrin
igharazitamin kalabusin min ikiam.

Egh ua isar ekiabar amuan kogham.

⁸ Ikiavira Itir Godin Ekiam, a Godin Gavgaviba Bar
Itim,

---

* **6:2:** Hibrun akam deragha vezin kam migeir puvati.

a uan ziamın Akar Gavgavim akira ghaze,

Jekopin ovavir boriba uari fava amir arazir kam,
ki bar an aghua.

Egha uaghan men nguibar ekiamın aven itir
dipenir gavgaviba, ki bar dagh ifongezir
puvatı.

Kamaghın amizi, ki nguibar kam ko bizir bar
an aven itiba isi
apanibar dafaribar arıgham.

⁹ Eghtı 10plan gumamazibara dipenir tamın
aven iki,
me bar moghiram arımighiregham.

¹⁰ Gumazitam aremeghti, an ikızimın tav izi an
kuam inigh mangı a tusi,
dipenimın aven izi, egh dipenimın aven
modogha itir gumazir kamın diagh a mikim
suam,
“Gumazir igharaziba uaghan aven
ikiavıra iti, o puvatı?”

Eghtı gumazir modozir kam kamaghın a ikaragh
suam, “Puvatı.”
Eghtı gumazir kuam iniamim, a kamaghın a
ikaragh,
“Ni aghumra iki. Egh Ikiavıra Itir Godın

ziam diponan marki.”†

11 Ia oragh! Ikiavira Itir God mikimti,
dipenir ekiaba ko, doziba sara bar dipirighiri
akuar muziaribar otivigham.

12 Ia ti ghaze,
hoziaba dagiar ekiabagh isin ivemaram?
Egha ia ghaze,
gumazim bulmakau inigh mangi, ti
dagiabagh isin mangi nguazim abigham?

Ti Puvatigham.

Arazir kaba da bar guizbangira puvatigham.
Ia guizin arazibagh irazi, da ghua imezimin min
oto.

Egha ia arazir aghuim girazi, a ghua bizir
kuramin min oto.

13 Ia midorozim gamua Lodebarin nguibam ini,‡
egha bizir kam bagha bar akongegha uari fa
iti.

Egha ia uaghan ghaze,
Ia uan gavgavimin Karnaimin nguibam ini.

---

† **6:10:** Hibrun akam vezin kam deragha migeir puvati. Israelia gumazamizir ariaghirezibar kuaba tuer arazimin gin zuir puvati. E fo, midorozir ekiabar dughiabar, arimariar kuraba otifi, ezi fofozir gumazir maba ghaze, me ti gumazir kuaba dughiar kam in da tue. Ezi fofozir gumazir maba ghaze, Israelia ghaze, Ikiavira Itir God uabi asighasizir kam me bagha an akua ize, kamaghin amizi, dughiar kabanangin me ti Ikiavira Itir Godin ziam a diponan atiati. Me an ziam diponti a ti puvira me ginighnigh bar me gasighasigham. ‡ **6:13:** Hibrun akamin aven ziam Lodebar, an akar kam bar an mirara ghu, “Ingangarir mingariba puvatizim.” Ezi ziam Karnaim akar kam in mirara ghu, “Bar gavgafi.” Dughiar kam in, Israelia nguibaba misogha me abini, ezi akam inigha izir gumazim gumazamizibar nighniziba fasa egha nguibar kamn-ingran ziamning diboro.

14 Ezi Ikiavira Itir God,
 a Godin Bar Gavviba Itim kamaghin migei,
 “Israelia, ki kantrin igharazibar midorozir gu-
 mazitaba amadaghti,
 me izi ia ko misogham.
 Egh me notin amadaghan itir nguibam Hamatin
 ikegh ia gasighasigh,
 mangi sautin amadaghan Araban Fanemin
 tugham.”

7

Amos irebamın mın garir bizimın aven odezibar gari

¹ Ikiavira Itir Godin Ekiam, a irebamın mın garir
 bizir mam nan aka. Ame! Ki Ikiavira Itir Godin
 garima, an odezir okoruar bar dafamın ingarizi da
 otifi. Dughiar kamın atrivimın ingangarir gumaz-
 iba an nguazimın grazibagh ighizigha gifa. Ezi
 grazir kabar dafarir igiaba uam otivir dughiamra,
 odezir kaba otifi. ² Ki garima, odeziba nguazir
 kamın graziba ko biziba bar da apa ada agifa. Ezi
 ki kamaghin migei:

“O Ikiavira Itir Godin Ekiam, ga uaning, ki nin azai,
 ni Jekopin ovavir boribar arazir kuraba gin
 amadagh.

Men ikizim avirasemezir puvatizi,
 me uarira uarir akurvaghamin gavviba pu-
 vati.

Ni men arazir kuraba ikarvaghisi damuti,
 me ua manmaghira damuam?”

³ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God uan nighnizim
 giragha kamaghin migei,

“Bizir ni garir kam, an otoghan kogham.”

*Amos irebamın mın garir bizimın aven avimın
gari*

⁴ Ikiavıra Itir Godın Ekiam ua irebamın mın garir bizimın aven bizir igharazim nan aka. Ki irebamın mın garir bizimın gari, Ikiavıra Itir Godın Ekiam, ivezir kuram uan gumazamizibar anıngasa avim gamizi a izaghiri. Ezi gın avir kam ongarir ekiar bar konimın isigha, gın nguazimın isia ghuavıra iti. ⁵ Ezi ki kamaghın mıgei:

“O Ikiavıra Itir Godın Ekiam, ga uaning, ki nın azai,
ni Jekopın ovavir boribagh nıghnıgh, bizir
kam damuan marki.
Men ikızim avırasemezır puvatızı,
me uarira uarır akurvaghamin gavgavıba pu-
vati.
Ni men arazır kuraba ikarvaghı damutı,
me manmaghın uarır akurvaghın, me gav-
gavıba puvatı?”

⁶ Kamaghın amızı, Ikiavıra Itir Godın Ekiam, uan
nıghnızim giragha kamaghın mıgei,
“Bizir ni garir kam, a uaghan otoghan
kogham.”

*Amos irebamın mın garir bizimın aven ainın
muziarır guraghav itimın gari*

⁷ Ekiam, bizir igharazır mam irebamın mın garir bizimın aven nan aka. Ki Ekiamın garıma, a dipenır mamın divazır mıriamın boroghıra tughav iti. Gumazır dipenır kamın ingarizıba, me ainın muziarır guraghav itimın suiragha dipenır kamın birıbar abaragha fo, an birıba pura voroghıra tuıvıghav iti. Ki gari Ekiam benır kamın

suiraghav iti.* ⁸ Egha a kamaghin nan azara,
 “Amos, ni bizir tizimin gari?”

Ezi ki kamaghin migei, “Ki ainin muziarir
 benimin guraghav itimin gari.”

Ezi a kamaghin na migei:

“Ni oragh!

Ki ainin benir muziarir guraghav itimin
 suiragha,

Israeliyan gumamazibar aban men araz-
 ibar ganiva da tuisighasa.

Ki men gari,

me mati dipenir divazibar min voroghira tu-
 ivighav itir puvati.

Ki men arazir kuraba ua da ikarvaghasa,
 egh ki ua uan nighnizim giraghan kogham.

⁹ Israeliyan nguibar kaba, kar Aisakin ovavir
 boribar

danganir pin itir me asebar ziaba feba, da bar
 ikuvigham.

Guizbangira, ki dikavigh atrivim
 Jeroboamin adarazi bar me
 agivaghham.”

Amos ofa gamir gumazim Amasian atari

¹⁰ Dughiar kamın, Amasia, a Betelin nguibamin
 itir ofa gamir gumazir mam. A Israeliyan atrivim
 Jeroboam bagha akam amaga kamaghin migia
 ghaze, “Israeliyan gumamaziziba nin apanimin iki-
 asa Amos men navibagh inifi. Ni purama an
 ganti a ikiti, an migirigiar kaba kantrin kam bar a
 gasighasigham. ¹¹ Amos kamaghin migei:

* **7:7:** Hibrun akam vezin kam deragha a migeir puvati.

“Jeroboam midorozir ekiatamin mangi aremeghti,
 Israelia uan kantri ategh mangi,
 kantrin saghuiamin itimin kalabusin min ikiam.’”

¹² Ezi Amasia ghua kamaghin Amosin migia ghaze, “O ifavarir gumazim, ni Betel ategh ari uamategh Judan nguazimin mangi. Ni mangi Judaba akam me mikimti, me ivezim ni daning. ¹³ Ni akam inigha izir gumazibar akatam ua kagh Betelin nguibamin en mikiman marki. Guizbangira, atrivim nguibar kamin Godin ziam fe. Godin Dipenir kagh itim, a Israelia bar men dipenim.”

¹⁴ Ezi Amos kamaghin Amasian akam ikaragha ghaze, “Ki akam inigha izir gumazir igharazibar min amir puvati. Egha uan ivezim bagha azangsizir puvati. Ki pura sipsipbar gara dagh eghuvir gumazir kinim, egha fighin temebar garir ingangarim gami. ¹⁵ Ki uan ingangaribagh amua itima, Ikiavira Itir God na inigha kamaghin na migei, ‘Ni mangi nan gumazamiziba Israelia, nan akamin me mikim.’ Kamaghin amizi, ki izi. ¹⁶ Ni datirighin, Ikiavira Itir Godin akam baragh. God adarim Israelian ti, ezi ni Godin akam inigha izir gumazimin akaba, Israelia mikiman nan anogoro ke. ¹⁷ Amasia, ni akar kam na gasi. Ezi datirighin, Ikiavira Itir God kamaghin akam nin iti.

“Nin amuim, nguibar ekiar kamin aven tuavimin amizimin min gumaziba isi me ko dakuam,

eghti apaniba izi misogh nin boribav sueghti
 me arimighiregham.
 Egh me nin nguazim inigh anebighirarigh gu-
 mazir igharazibar aningam.
 Egh apaniba ni inigh, gumazamizir God
 gifozir puvatizibar kantrin mangighti,
 ni kantrin kamın aremegham.
 Eghti apaniba Israelia inigh mangi kantrin
 saghuıamın itir igharazir kamın,
 me isi kalabuziamın mın me arıgham.’”

8

*Amos irebamın mın garir bizimın akıramın gari,
 dagher aghuir anigha gıvazir abuananaba an iti*

¹ Ki irebamın mın garir bizimın gari, Ikiavıra
 Itir Godın Ekiam, dagher aghuir anigha gıvazir
 abuananaba itir akıram nan aka. ² Egha a nan
 azara, “Amos, ni bizir tizimın gari?”

Ezi ki a ikaragha ghaze, “Ki dagher aghuir
 anigha gıvazir abuananabar gari, da akırar mam
 gizıvagha iti.”

Ezi Ikiavıra Itir God, ua kamaghın na mıgei:

“Dughiar abuananam otogha gıfa, kar dughiar ki
 ivezir kuram isi
 uan gumazamiziba Israelia danıngamim,
 mati gumazamiziba dagher aghuir
 anigha gıvazir abuananaba asiamın
 dughiam otogha gıfa.

Egh ki ua uan nıghnızim giraghan kogham.

Ki bar me gasıghasıgham.

³ Dughiar kamın, gumazamizir atrivimın
 dıpenimın itiba,

me uam ighiabar amuan kogham.

Me azivıra ikiam.

Eghti gumazamizir ariaghirezibar kuaba, tintinibar danganibar iriv ikiam.

Me gumazir kuaba azenan da akunti, gumaziba mikiman iburagham.

Ki Ikiavıra Itir Godin Ekiam, ki kamaghin mikeme.”

Israelin kantri ikufi

⁴ Ezi Ikiavıra Itir God ghaze,

Israelia, Ia oragh. Ia Israelia, ia gumazamizir biziba oteveziba dikabıra,

egha gumazamizir onganarazir ian kantrin itiba

ia me gasighasisi.

⁵ Ia kamaghin uariv gia ghaze,

Godin ziam fer isar ekiar kaba zuavıra givaghti, e uan daghetaba inigh mangi dagiaba bagh da amangam.

Dughiar manamra Sabat givagham?

Eghti e uan dagheba inigh da amadir danganimin mangi

dar iveziba pin dar arigham.

Egh ababanir ifavaribar amu,

egh skel guva me gifarti, me bizir kabagh ivezam.

⁶ E witin kurabar dagiaba pin dar arigh, egh dar dagiar ekiaba iniam.

E gumazir onganarazim inighti,

an e da inizir biziba, dagiar muziarimin da ikarvagham.

Eghti dagiar kam pura dagarir asuamning givezamin dagiamin ababanimin min ikiam.

Egh e an suiragh anemadaghti,
 a gumazir igharazimîn ingangarir gu-
 mazir kinimîn min otogham.

Eghti gumazir igharazir kam, dagiaba isi, onga-
 narazir gumazir kam danighti,
 a uan osimtîzir kam ikarvaghsi dagiaba e
 daningam.

⁷ Ikiavira Itir God, a Jekopin ovavir boribar God,
 an akam akirigha ghaze,
 Ia Israelia, ia amir arazir kurar kaba, ki
 da bakînighnighan kogham.

⁸ Kamaghîn amizi, ki nguazim damighti,
 mikîmkîzim a gînobaghti,
 nguazir kamîn itir gumazamiziba atiatingîva
 arangam.

Eghti nguazir kamîn danganiba bar akongam.
 Mati Isipîn kantrin itir Nailîn Fanemîn, ape-
 riam otogha buigha ua mikîrizi moghîn,
 nguazir kam bar buigh ghuvanabogh ua
 izighiram.

⁹ Dughiar kam otoghti, ki aruem damightîma, ana
 aruer arizimîn mitategham,
 Amînir birim aruer arizimîn, nguazir kamîn
 itir gumazamiziba batogham.
 Kî Ikiavira Itir Godîn Ekiam, ki kamaghîn
 mikeme.

¹⁰ Ia isar ekiabagh amua bar akongezir dughiaba,
 ki dagh iraghti,
 da mati gumazim ovengezi, ia an
 aghuimazimîn iti moghîn ikiam.
 Kî ian onger akabagh iraghti,

da azir onger akabar min otivigham.
 Ki ia damuti ia azirakar korotiabar aghuigh,
 egh uan osimtizim akakaghsi, bar moghira
 uan dapanir arizibagh isegham.
 Ki ia damuti ia mati poroghamimning borir
 vamirara itima, an areme,
 ezi aning a bagha osemezi moghin, ia azi bar
 osemegham.
 Dughiar kurar kamın osimtizim,
 mati ia dagher misozim amezi a ia misozi
 moghin,
 a mangivira iki mangi givagham.

¹¹ Ikiavira Itir Godin Ekiam, ua kamaghin migia
 ghaze:

“Ki mitiriar ekiam damighti a ian kantrin otivam.
 Eghti gumamaziziba mitiriam bar puvira
 men agham,
 eghti me daghem bagh mitiriam men
 aghan kogham. Puvati.

Kuarim puvira men piram,
 eghti me dipam bagh kuarim men piran
 kogham. Puvati.

Me Ikiavira Itir Godin akam baraghsi
 mitiriam men agham.

Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin
 mikeme.

¹² Gumamazizir kaba bar, Ikiavira Itir Godin akam
 baraghsi ifueghiva,
 a inisi ongarir vuemin ikegh vuemin mangi,
 aruem anadi naghin ikegh aruem uaghiri naghin
 mangi

Godin akam bagh mangigh zegh damu a buriva a batoghan kogham.

13 “Dughiar kamın amizir igiar diriba ko gumazir igiaba, nan akam inisi damu, damaziba men sirighti me iregham, mati gumazamiziba dipam bagha ariaghire.

14 Ezi gumazamizir maba Samarian asebar ziabar gavgavim uan akabagh aniga, kamaghın migei, ‘E aser Danın nguibar ekiamın itimın ziamın, e guizbangira migei.’

Egha ‘E aser Berseban nguibar ekiamın itimın ziamın, e guizbangira migei.’

Kamaghın amizi, gumazamizir kaba guizbangira osimtıziba iki arighiregham, egh ua dikavan kogham.”

9

Ikiavira Itir God Israelian araziba tuisisi

¹ Ki Ekiamın garima, a uan Dipenim avınizir divazımın aven itir ofa gamir dakozımın boroghın tughav iti. Egha kamaghın migei:

“Ia nan Dipenimın guarir akınir ruaribar dapanibav soghti, dipenimın azuarımın danganiba bar ivazvagh.

Eghti Dipenir akınir guariba dipirighiri,

gumazamizibar dapanibav soghti me
arimighiram.*

Eghti ariaghirezir puvatiziba ikivira ikiti, ki apani-
bar amamangatighti me izi me misoghti, me
arimighiregham.

Men tarazi aregh deraghvira ikian kogham.
Bar puvatigham.

²“Egh me nan ari mangisi, uari bagh mozibagh ku
magiri

Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin
ikiam,
eghti ki uaghan magiri men suigham.

Me pin overiamin ghuavanaboghti,
ki uamategh me gekuigh izighiram.

³ Me Karmelin Mighsiamin orazimin mangi uari
mongeghti,
ki me buri men apigham.

Me magiri ongarimin dikinimin mongeghti,
ki ongarimin itir kuruzir aser dafam
mikemeghti,
a me misuegh me amegham.

⁴ Apaniba me inigh saghon mangi kalabusin min
me atighti,
ki apanibav kemeghti, me me misueghti me
arighiregham.

Ki men akurvaghan aghua,
ki bar moghira me gasighasighasa.”

---

* **9:1:** Hibrun akam vezin kam deragha a migeir puvati. **9:2:**
Onger Akaba 139:8; Jeremaia 51:53; Obadia 1:4 **9:3:** Jop 34:22;
Onger Akaba 139:9-12; Aisaia 27:1; Jeremaia 16:16

Ikiavira Itir God, biziba bar dar amuamin gavgavim iti

(Amos 1:2; 4:13; 5:8-9)

⁵ Ikiavira Itir Godin Bar Gavgaviba Itim, a en Ekiam,

a uan dafarimin nguazimin suirazi, mikimkizim a ginobaghnobasi.

Eghti nguazimin itir gumazamiziba, men naviba osemeghti me arangam.

Eghti nguazir kamın danganiba bar akongam.

Mati Isipin kantrin itir Nailin Fanemin aperi-
am otogha buigha ua mikirizi moghin,

nguazir kam bar buigh ghuanabogh izighiram.

⁶ Ikiavira Itir God, uan Dipenim uan Nguibar bar pin itimin an ingarigha,

egha overiam gamizi, a bar pin ikia nguazim avara,

mati dipenimin siriam anevara.

Egha an ongarimin diazi, a dikavigha izima, ana isa nguazim gisin a inge.

God uabira bizir kabagh ami, ezi an ziam kamakin, Ikiavira Itir God.

God gumazamiziba me geghuva deravira men gari

⁷ Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze:

“O Israelia, ki Itiopian gumazamiziba deragha men gari moghin,

ki uaghan deragha ian gari.

Ki Krintin nguibamin Filistiaba inigha ize,

egha kantri Kirin, ki Sirian gumazamiziba inigha ize,

egha kamaghira, ki Isipin kantrin ia inigha ize.

8 Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki gara fo, arazir kuram bar ia gizifa.

Egha ki uan damazimin bar deravira Israelia, ian arazibar gari.

Kamaghin amizi, ki bar ia gasighasigh ia agivagham.

Eghti Jekopin ovavir boribar tongin ikiavira itir varazira, ki me gasighasighan kogham, me ikivira ikiam.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.

9 “Ia oragh! Ki pura mikimtima, Israelia nighiva akongam,

mati gumazim rais misogha, da amisivasa dagh ivazvasi.

Eghti Israelian gumamazir kuraba raizin afezibar min,

kantrin igharazibar tongin nguazim giregham.

10 Gumazir arazir kurabagh amir kaba kamaghin migei,

‘God bizitamın e damigh e gasighasighan kogham.’

Puvatigham. Ki apanibar amamangatighi, me me misueghti me arimighiregham.”

God kantri Israel damighti a ua deragham

11 Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze,

“Dughiatam otoghti, ki Atrivim Devitin ikizimin aven atrivitam damighti, a tugham.

Dipenir kam ki gin uam anekirigh, an divaziba
ua da aseghi,
dipenir kam fomira ikezi moghin ua
ganam.

- 12 Eghiti Israelia Idomin kantrin nguazir ikiavira
itiba bar ada inigh,
egh kantrin igharazir ki ua bagha inabaziba
uaghan da iniam.
Kar Ikiavira Itir God, bizir kabar amuti da
otivasa migei.”

- 13 Egha Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze,
“Dughiatam otoghti, nguazim bar deraghti
dagheba zuamiram aghuigh bar
avirasemegham.

Eghiti, gumazir dagheba opariba ko dagheba
isibar ingangarim uari tivaghtivagham.

- Eghiti wainin ikariziba zuamirama aghuigh ovizir
bar aviriba ikiam,
eghti gumazir wainin dipabar ingariba, da
agivsi damuva avegham.

- Eghiti gumazamiziba wainin dipar isingtizir bar
avirim ikiam,
mati dipaba mighsiabar izevegha ivemara
uaghiri.

- 14 Ki uan gumazamiziba Israelia inigh,
uamategh men nguibamin mangam.
Eghiti me uan nguibar ekiar ikuviziba akirigh, ua
dar apiam.
Eghiti me ua wainin ikariziba opar wainin
dipabar amiva dar amam.

Egh me uam azenibar ingar dar dagheba
iniva dar amam.

15 Ki uan gumazamizibar amamangatighti, me
nguazir ki me ganingizir kam deragh a
dapiagh ikiam.

Eghti gumazitam uam me batueghan
kogham.

Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki
mikemegha gifa.”

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea